

schappen moesten volkomen op evolutionistische leest geschoeid: psychologie en ethiek, sociologie, staatkunde en geschiedenis. Zelfs de religie werd van haar wortel losgemaakt en verklaard als het gevolg van allerlei mechanische factoren. Immers: „Der Mensch besitzt keine einzige Geistesthätigkeit, welche ihm ausschliesslich eigentümlich ist; sein ganzes Seelenleben ist von demjenigen der nächstverwandten Säugetiere nur dem Grade, nicht der Art nach, nur quantitativ, nicht qualitativ verschieden”.<sup>1)</sup>

Thans heeft de strijd voor en tegen de Evolutie eene halve eeuw geduurd. En wat is het gevolg geweest? Volgens *de Vries*<sup>2)</sup> is de strijd thans zoo goed als geëindigd. „De felle weerstand is gebroken. De tegenstrijdige meeningen hebben zich verzoend. De oude scheppingsleer is gevallen, zij oefent op het onderzoek der natuur geen invloed meer uit. De geldigheid der natuurwetten op het geheele gebied der stoffelijke verschijnselen wordt niet meer betwijfeld. Daarmede is ons ook onze eigene plaats in de natuur tot helderheid gekomen.”

„Die wenigen seiner wirklich wissenschaftlichen Gegner aus dem Kreise seiner Zeitgenossen, die es noch gab, sind längst ins Grab gesunken, und unter der neuen Generation der Naturforscher ist ein Gegner der Deszendenztheorie kaum noch möglich.” Aldus spreekt *Potonié* kortweg.<sup>3)</sup>

*Hubrecht*<sup>4)</sup> zegt: „Zij (de kamp tusschen voor- en tegenstanders der evolutieleer) woedde tot het begin der twintigste eeuw in allerlei vorm, maar het moet erkend worden, dat onder de beoefenaars der natuurlijke historie het aantal tegenstanders zeer gering geworden, ja welhaast tot nul gedaald is.” Hij wijst er dan nog op, dat op protestantsch theologisch gebied nog heftige tegenstanders zijn, waaronder in de eerste plaats *Dr. Kuyper*, getuige zijne oratie over Evolutie.

Hubrecht meent, dat het van meer doorzicht zou getuigen, als de protestantsche geloovigen thans ook de evolutie assimileerden, zooals naar hij vermoedt de geloovige roomsch-katholieken beginnen.

1) E. Haeckel, Die Welträtsel.

2) De Gids, Dec. 1909.

3) Naturwissenschaftl. Wochenschr. 1909, No. 7.

4) De Gids, Dec. 1909.